

Datum

6 maart 2025

Onderwerp

VNG-inbreng debat Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg 13 maart

Geachte dames en heren,

Op 13 maart debatteert u over de *Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg* (36 546). Met dit wetsvoorstel wordt opvolging gegeven aan een van de in de Hervormingsagenda Jeugd geformuleerde opgaven, namelijk het verbeteren van de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen door het versterken van de regionale samenwerking tussen gemeenten en het beter organiseren van de regionale en landelijke contractering van specialistische jeugdzorg. De VNG is op de hoofdlijn positief over het wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel heeft grote raakvlakken met het advies [Groeipijn](#) van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd, onder voorzitterschap van Tamara van Ark.

Tegen deze achtergrond pleit de VNG voor twee zaken:

1. Neem de adviezen van de Deskundigencommissie van kaft tot kaft over:
 - a. Bij Voorjaarsnota moeten de middelen beschikbaar komen volgens het door de Commissie aanbevolen financieel kader (compensatie tekorten 2023/2024, schrappen van bezuinigingen en adequate indexering voor volume- en prijsontwikkelingen)
 - b. Zorg dat de jeugdzorg verbonden wordt met alle levensdomeinen voor alle gezinsleden.
2. Stem in met het wetsvoorstel, maar kijk goed naar de afbakening van zorgvormen in de ambulante jeugdzorg. We zien binnen het voorstel een serieus risico dat meer kinderen worden doorverwezen naar individuele jeugdhulp en dat er te weinig wordt gekeken naar een behandeling buiten de jeugdzorg.

1. Neem het advies van de Deskundigencommissie van kaft tot kaft over

De VNG is positief over het advies van de Deskundigencommissie. Wij nemen de uitkomsten en aanbevelingen van kaft tot kaft over, hoewel het advies op onderdelen 'pijn' doet en gemeenten een taakstelling oplegt waarvoor zij geen financiële ruimte hebben. Wij verwachten dat het Kabinet dit ook doet en we roepen uw Kamer op dit appèl te ondersteunen.

Financiën

De commissie bevestigt dat gemeenten onvoldoende middelen hebben ontvangen om hulp te bieden aan gezinnen en kinderen in kwetsbare situaties. We accepteren daarbij, hoewel het pijn doet, dat gemeenten 50% van de tekorten in 2023 en 2024 zelf moeten dragen. De aanbeveling van de commissie om de geplande extra bezuinigingen vanaf 2026 te schrappen en het feitelijke

uitgavenniveau over 2024 als vertrekpunt te hanteren voor 2025 e.v. is zeer belangrijk. Deze bedragen zijn te indexeren voor volume- en prijsontwikkelingen.

Het is daarom cruciaal dat het kabinet bij voorjaarsnota volledig in lijn met het rapport het financieel kader aanpast. Zo kunnen we schouder aan schouder aan de slag met de vele opgaven om de jeugd gezond en veilig te laten opgroeien. Gemeenten staan klaar om dit te verwezenlijken. Het is nu aan het rijk om daarvoor de randvoorwaarden te creëren. We roepen u op om het kabinet hierop aan te spreken.

Verbinding met alle levensdomeinen

De commissie stelt dat gemeenten, rijk en uitvoerders de nodige inhoudelijke verbeterlagen te maken hebben. Hoewel de Hervormingsagenda met veel inzet uitgevoerd wordt, is dit niet voldoende. Een bredere aanpak is vereist, met aandacht voor bestaanszekerheid, onderwijs, wonen en volwassenenzorg. Het betekent ook dat gemeenten de aanbevelingen van de commissie overnemen om de informatievoorziening dusdanig te verbeteren dat de overheden nauwkeuriger kunnen sturen op het gebruik van jeugdhulp en beleidskeuzes beter kunnen onderbouwen.

2. Afbakening van zorgvormen in de ambulante jeugdzorg in het wetsvoorstel

De VNG denkt dat diverse aspecten in dit wetsvoorstel bijdragen aan een versterking van de organisatie van de jeugdhulp, zoals de verplichte regionale samenwerking tussen gemeenten en de verregaande uniformering van gespecialiseerde- en weinig voorkomende vormen van jeugdhulp. Wij ondersteunen dan ook de opgave om voortvarend aan slag te gaan met de verdere implementatie van deze elementen in het wetsvoorstel.

Wel is het van belang dat dit wetsvoorstel ondersteunend is aan de hoofdbeweging: enerzijds de ontwikkeling om niet meer alleen te kijken naar de individuele vraag van het kind, maar om vooral rekening te houden met de context van het gezin en anderzijds de expliciete politieke en maatschappelijke wens om oplossingen te zoeken buiten het domein van de jeugdhulp. Zoals ook de commissie-Van Ark benadrukt, is jeugdhulp niet altijd de oplossing voor hulpvragen van kinderen en gezinnen. Wij vragen daarom aandacht voor de gekozen afbakening van de zorgvormen in het onderliggende besluit. Dit speelt niet zozeer voor de residentiële vormen jeugdhulp (art. 2.2.3, sub a), pleegzorg (art. 2.2.3, sub b) of crisishulp (art. 2.2.3, sub f), waarbij we de voorgestelde lijn om deze regionaal te organiseren volledig onderschrijven, maar wel voor ambulante vormen van jeugdhulp (art. 2.2.3, sub c, g, h).

Eén op de zeven kinderen ontvangt individuele hulp, daarom is het van belang dat de overheid terughoudend is om in beleid en regelgeving meer nadruk te leggen op individuele hulpverlening. Wij hebben serieuze zorgen dat de huidige omschrijvingen van ambulante jeugdhulpvormen bijdragen aan een trend waarbij meer kinderen worden doorverwezen naar individuele jeugdhulp. Het gevolg is dat hun problemen vaker als 'meervoudig', 'complex' of 'ernstig' worden bestempeld, mede omdat deze termen op verschillende manieren kunnen worden geïnterpreteerd. Deze zorgen komen ook naar voren in de uitvoeringsscan die de VNG in opdracht van het rijk heeft uitgevoerd. Deze uitvoeringsscan is met de wetsbehandeling naar uw kamer gestuurd. Uit deze uitvoeringsscan blijkt dat gemeenten een grote impact verwachten bij de jeugdhulpvormen die ten minste regionaal moeten worden gecontracteerd. Gemeenten hebben ook nog vragen over de concrete afbakening van met name de ambulante vormen van jeugdhulp. Hierbij speelt ook het dilemma dat inhoudelijke

kaders voor de specialistische jeugdhulp nog onvoldoende vanuit praktijk en wetenschap zijn ontwikkeld om tot een scherpe afbakening te komen.

Om de jeugdhulp toegankelijk en beschikbaar te houden – en om aan te sluiten op de context van kind en gezin – is het nodig om hulpvragen te benaderen vanuit een brede de maatschappelijke invalshoek en in beginsel buiten het domein van de jeugdzorg.

Wij vinden ook dat sommige vormen van ambulante jeugdhulp zo specialistisch zijn dat regionale inkoop noodzakelijk is. Wij adviseren om in deze fase alleen de multidisciplinaire jeugdhulp in verband met meervoudige of complexe problemen (art. 2.2.3, sub c) op te nemen. Dit betekent dat we tevens voorstellen om de multidisciplinaire jeugdhulp, bestaande uit dagbehandeling (art 2.2.3, sub g) en jeugdhulp bestaande uit hoogspecialistische ggz (art. 2.2.3, sub h) te schrappen, omdat de noodzakelijke concretisering ontbreekt. Laten staan leidt tot meer onduidelijkheid en onenigheid in de uitvoering.

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken om product- en dienstomschrijvingen vast te stellen voor de zorgvormen die zowel regionaal als landelijk ingekocht moeten worden. Gemeenten kunnen de AMvB zorgvormen – ten aanzien van de ambulante vormen van jeugdhulp – pas operationaliseren als deze belangrijke uniformiteitstap is gezet en de kwaliteitscriteria duidelijk zijn. Wij roepen met urgentie op om deze noodzakelijke vervolgstap te zetten en dragen hier graag aan bij. Tot slot adviseren we om het effect van de AMvB zorgvormen na drie jaar te evalueren en de mogelijkheid te creëren om aanpassingen door te voeren. Dit is van belang als blijkt als instroom van jeugdigen naar ambulante vormen van jeugdhulp niet afneemt en de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen niet tijdig toegang krijgen tot passende hulp met de juiste deskundigheid op de juiste plek.